

Covenant & Conversation

BASED ON THE TEACHINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צט

LEH LEHA

Çocuklarımız Önden Yürür

- Rabi Sacks'ın burada özeti verilen yazısına [web sitemizden](#) ulaşabilirsiniz.

Avraam'a yapılan ve Leh Leha peraşasını başlatan çağrı, durup dururken yapılmış gibi görünmektedir. Tanrı Avraam'a seslenerek şöyle der: "Ülkeni, doğduğun yeri ve babanın evini terk et ve sana göstereceğim ülkeye git."

Bizi bu radikal ayrılışa hazırlayan hiçbir şey yoktur. Noah hakkında sunulan betimlemeye karşılık, Avraam'ın karakterine dair hiçbir bilgimiz olmadığı gibi, Moşe'den farklı olarak Avraam'ın çocukluğu hakkında da bize hiçbir enstantane sunulmamıştır. Avraam'a yapılan çağrı, daha önce olup bitenlerden ani bir kopuş hissi vermektedir. Bu gizeme, daha ileride Yeoşua'nın söyleyeceği şu sözler de katkıda bulunmaktadır: "Atalarınız ezelden beri Nehrin (Fırat) ötesinde oturdular – Avraam'ın babası ve Nahor'un babası Terah – ve başkalarının ilahlarına taparlardı."

Buradan, Avraam'ın babasının bir putperest olduğu anlaşılmaktadır. Avraam'ın, çocukken babasının tüm putlarını kırdığına dair Midraş da buradan kaynaklanır. Bu Midraş'a göre, suçlandığı zaman, Avraam "Putların en büyüğü bir sopa alıp diğerlerini kırdı" diye yanıtlar. Terah putların böyle bir şeyi yapacak kabiliyetleri olmadığını söyleyerek itiraz edince, Avraam "Ağzının konuştuklarını kulakların duysun" diye cevap verir (Bereşit Raba 38:8). Avraam'ın mesajı açıktır: Eğer sadece kilden ibaret olup hiçbir şey yapabilecek kabiliyete sahip değillerse, putlara tapmanın ne anlamı vardır? Bu hikâyede Avraam'ı yerleşik geleneklere karşı çıkan, putları kıran, babasının inancına baş kaldıran, gerçeği bulmak için ayrıntılara inen biri olarak görmekteyiz.

Rambam farklı bir tablo sunar. Buna göre insanlık Bir olan Tanrı'ya inançla başlamış, ancak yavaş yavaş, doğaya ve doğa kuvvetlerine tapma seviyesine düşmüştür. Bu hatayı aşabilen ve bunu sadece kendi muhakemesini kullanarak yapan, Avraam olmuştur: "Akıl yürütmeye ve düşünüp taşınmaya devam etti – ta ki hakikatin yoluna ulaşip neyin doğru olduğunu kendi gayretleriyle kavrayana kadar... Her şeyi yaratmış olan ve Kendisi'nden başka hiçbir ilah olmayan tek bir Tanrı olduğunu o zaman anladı."

Hem Rambam'ın açıklaması hem de yukarıdaki Midraş'ın sunduğu tabloda, Avraam bir kopuşu, bir süreklilik kırılmasını temsil eder. Buna karşılık, Tora'nın önceki kısmı sanki bize farklı bir hikâye anlatıyor gibidir:

"Terah, oğlu Avram'ı ... aldı ... birlikte, Kenaan ülkesine gitmek üzere Ur Kasdim'den ayrıldı. Ancak Haran'a kadar geldiklerinde oraya yerleştiler" (Bereşit 11:31). Burada, Avraam, babası Terah'ın zaten başlamış olduğu bir yolculuğu devam ettirmektedir.

Bu iki anlatım nasıl uzlaştırılabilir? Bazı açıklama otoriteleri, çağrışı ilk olarak Avraam'ın duyduğu, yolculuğa başlamak için Terah'a esin verdiği ve Tora'nın, Avraam babasını terk etmiş gibi bir görünümü önlemek için bu olayların anlatımını kronolojik olmayacak şekilde yeniden düzenlediği önermesinde bulunurlar. Ama başka bir olasılığa göre Avraam'ın manevi ilhamı durup dururken gelmiş değildir. Terah ilk adımları atmıştır; Avraam onları tamamlamıştır. **Çocuklar, ebeveynlerinin başladıkları işleri tamamlarlar.**

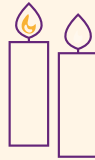
Bu şablon, Yahudiliğin tarzını derin bir şekilde yansıtmaktadır. Önceleri "Tanrı'yla yürürdü Noah" (Bereşit 6:9). Daha sonraları Tanrı, Avraam'a "Önümde yürü" (Bereşit 17:1) talimatını vermiş, Avraam da yaşlılığında "önünde yürüdüğüm Tanrı" (Bereşit 24:40) demiştir. Tanrı yolu gösterir, sonra da evlatlarını ilerlemeye davet eder.

Talmud'daki ünlü bir hikâye (Baba Metsia 59b), Göksel bir Ses, Rabi Eliezer'in haklı olduğunu ilan etmesine rağmen diğer Hahamların ona karşı oy çokluğuna ulaştıklarını anlatır. Sonraları, hahamların kendi kararlarında direktmeleri karşısında Tanrı'nın nasıl tepki verdiği sorulduğunda, Peygamber Eliyau şu cevabı vermiştir: "Gülümsedi ve 'Yendiler beni evlatlarım! Yendiler beni evlatlarım!' dedi."

Yahudilikte ebeveyn olmak, içinde çocukların gelişip serpilebileceği boş bir hareket alanı açmaktır – Tanrı bile bunu yapar. Rabi Joseph Soloveitchik, Tanrı'nın, "insanı yaratıcılık ve yapıcılık tacıyla süslemek amacıyla" yaratılış işini tamamlamadan bıraktığı açıklamasını yapar.

Bu anlayış alaha tarafından da yansıtılır. Her ne kadar evlatlar ebeveynlerini onurlandırmakla yükümlü iseler de, Rambam, bir babanın, evladına çok ağır bir yük yüklememesi gerektiğine hükmetmiştir. Bunun yerine baba, affetmeli ve gözlerini kapamalıdır; çünkü bir ebeveyn, onurundan feragat edebilir (İlhot Mamrim 6:8).

Sonuç olarak, Avraam'ın hikâyesi, iki farklı şekilde okunabilir: babasının putperest dünyasından bir kopuş olarak ya da Terah'ın başladığı, ama bitiremediği yolculuğun devamı olarak. Belki çocukluğun ta kendisi de bu muğlaklığın aynısını taşır. Büyüme çağımızda birçok kez tamamen kendimize ait bir yol çizmekte olduğumuzu hissederiz. Fakat daha sonraları o yolun ne kadar da ebeveynlerimizin değerlerini yansıttığını keşfederiz. **Ve bu süreç, önden yürüyebilmemiz için bize – evlatlarına – boş alan bırakmış olan – bırakmaya devam da eden – Tanrı'nın ta Kendisi ile başlamıştır.**

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Aşına olduğunuz bir şeyi, bilinmeyen bir şey uğruna geride bırakmak neleri gerektirir?
2. Cesaret ile isyan arasındaki fark nedir?
3. Avraam ile Terah her zaman hemfikir olmamışlardır; ama sizce Avraam Terah'tan hangi dersleri öğrenmiştir?

Bir Ana Fikir

Her çocuğun yolculuğu, hem kendisinden önce başlamış bir yolculuğun devamıdır, hem de yeni bir yol çizmenin başlangıcıdır. İnancımızda ve ailemizde, ebeveynlerimizin hayallerini onların erişebilecekleri en ileri noktanın ötesine taşımak suretiyle onları onurlandırırız.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

A-Şem, Avram'a çağrıda bulunur: "Ülkeni, doğduğun yeri ve babanın evini terk et ve sana göstereceğim ülkeye git." A-Şem'in verdiği söze mutlak surette güvenen Avram, eşi Saray ve yeğeni Lot'la birlikte Kenaan Ülkesi'ne doğru yola koyulur.

Oraya vardığında, Avram bir mizbeah (sunak) inşa eder, A-Şem'in İsmi'yle çağrıda bulunur ve yalnızca tek bir gerçek Tanrı'nın var olduğunu ilan eder.

Bir kıtlık baş gösterir ve Avram, yiyecek bulmak amacıyla Mısır'a iner. Mısırlıların, güzel eşini almak için kendisini öldürebileceklerinden endişelenerek, Saray'dan kendisini kız kardeşi olarak

tanıtmasını ister. Saray, Mısır firavununun (Paro) sarayına alınır, ama A-Şem, Paro ve ev halkının başına belalar getirince, Saray serbest bırakılır.

Kenaan'a geri döndüklerinde Avram ve Lot'un çobanları arasında bir sürtüşme yaşanır ve ikisi yollarını ayırmaya karar verirler. Lot, kötülükle dolu bir şehir olan Sedom'a yerleşmeyi seçer. Dört kraldan oluşan bir ittifak Sedom'u yenilgiye uğratıp Lot'u esir alınca, Avram ve adamları, istilacıları mağlup ederek Lot'u kurtarırlar. Şalem kralı Malkitsedek, Avram'ı mübarek kılar. A-Şem daha sonra Avram'la berit ben a-betarim ("parçalar arası antlaşma"; zira bu antlaşma kesilen hayvan parçaları arasında yapılmıştır) olarak bilinen antlaşmayı yapar ve Avram'ın kalabalık bir soya sahip olacağını ve o sırada Kenaan Ülkesi olarak bilinen Erets Yisrael'in onlara verileceğini vaat eder; ancak soyunun uzun sürgün yıllarına maruz kalacağını da bildirir. Yıllar sonra A-Şem, çiftin isimlerini Avraam ve Sara olarak değiştirir ve berit mila mitsvasını verir. Avraam derhal itaat ederek ebedi antlaşmayı mühürler.

Peraşa Aktivitesi

Tekrarla ve Geliştir

Oyuncular daire şeklinde dizilir. Aralarından biri kısa bir ses çıkarır – örneğin, el çırpır, "hımm" diye mırıldanır, ıslık çalar veya bir kelime söyler. Sıradaki oyuncu ilk sesi tekrarlar ve ona kendisinden yeni bir ses daha ekler. Her yeni oyuncu bu zinciri devam ettirir; kendisine gelen tüm ses zincirini tekrarlayıp, ona kendisinden bir ses daha ekler. Ses zinciri uzadıkça oyuncular dikkatle dinlemeli ve sıralamayı hatırlarında tutmalıdır. Eğer bir oyuncu herhangi bir sesi unutursa, grup hep birlikte zinciri tekrarlar ve herkes doğru sıraya geri döner. Oyun ilerledikçe bunu daha hızlı, daha sessiz ya da daha gürültülü yapabilir; hatta ortaya bir ritim, şarkı ya da melodi çıkarabilirsiniz.

HER YAŞ İÇİN BİR HİKÂYE

Krala Yaraşır

Çöl yıllarından itibaren, Bene Yisrael, A-Şem için inşa etmiş oldukları taşınabilir meskeni, yani Mişkan'ı yanlarında taşımışlar, Kenaan'a ulaşana kadar gittikleri her yerde onu yeniden kurmuşlardı. Ancak On Emir'i içeren iki Levha'yı taşımalarını gerektiren en son seferden bu yana uzun yıllar geçmişti ve Kral David, A-Şem için kalıcı bir Ev inşa etmek için büyük bir arzu duyuyordu. Aron'un sabit kalabileceği ve halkın Tanrı'ya yaklaşabileceği bir yer olan Bet Amikdaş'a dair planlar yapıyordu.

Böylece David A-Meleh, altın, gümüş ve Lübnan'dan sedir ağaçları topladı, Levileri organize etti ve her ayrıntıyı inceden inceye planladı. Ancak sonunda, A-Şem, Kral David'e, inşaat görevinin ona

ait olmayacağını bildirdi. David çok sayıda savaş yapmış ve çok kan dökmüştü. Oysa Bet Amikdaş'ın, bir savaş adamı değil, bir barış adamı tarafından inşa edilmesi gerekiyordu.

David itiraz etmedi. Bunun yerine, gereken her şeyi oğlu Şelomo için hazırladı: malzemeler, tasarım, halk ve vizyon. Görevi kendisi bitirmese bile, gelecek neslin buna başlamasını mümkün kılabileceğini anlamıştı.

Şelomo kral olduğu zaman babasının işini devam ettirdi. David'in planlarını izledi, ancak aynı zamanda onları kendi bilgeliği ve görkem anlayışı doğrultusunda tekrar şekillendirdi. Tüm süreç yedi yıl aldı ve tüm halktan katkılar geldi; ancak Şelomo sonunda Bet Amikdaş'ı inşa etti ve burayı, Tanrı'nın, yüzünü Bet Amikdaş'a dönen herkese kulak vermesi duasıyla ibadete adadı.

Bet Amikdaş, baba ile oğul arasındaki, bir vizyon ile o vizyonun gerçekleştirilmesi arasındaki buluşma noktası haline geldi. David başlamış, Şelomo tamamlamıştı. Birlikte, bize, her neslin, kendisinden önceki nesillerin geçmişte yürümüş oldukları yolun daha ileri aşamalarında yürümeye devam ettiğini, yaptıklarını yalnızca kendisi için değil, gelecek için de yaptığını hatırlatırlar.

TORA İLE DİYALOG

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *perasha* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *perasha*nın üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

“A-Şem, Avram'a ‘... sana göstereceğim ülkeye git’ dedi” (Bereşit 12:1).

SORU:

Avraam ve Sara, nereye gitmekte olduklarını bilmeksizin bir yolculuğa başlamaktadırlar. Siz böyle bir yolculuğa çıkabilir miydiniz?

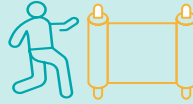
Rabi Sacks, Bereşit 12:1 açıklamalarında (Koren Sacks Humash'ta) buna bir cevap önerir:

“Yahudi olmak, yolculuk etmemiz, harekete geçmemiz, ilerlememiz ve Avraam'ın, ümit ufkunun uzak bir noktasındaki bilinmeyen varış yerine doğru çıkmış olduğu o yolculuğa devam etmemiz için bize ısrar eden ince, dingin ebediyet sesini duymaya gönüllü olmaktır.”

• Kartlar ve Sohbet hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

ÖĞRENECEĞİZ VE YAPACAĞIZ

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

“... içinizdeki her erkeği sünnnet edeceksiniz... [Bu,] sizinle aramdaki beritin (antlaşmanın) işareti olacak” (Bereşit 17:10-11).

A-Şem, Avraam'a aralarındaki antlaşmanın, O'na ait olduklarını işareti olan Berit Mila ile mühürlenmesini emreder. Bu mitsvanın, Yahudi erkek bebeklerin yaşamlarının sekizinci gününde gerçekleştirilmesi, tüm ebeveynlerin görevi olacaktır.

Rabi Sacks bu mitsvanın bize, kutsiyet, saygı ve ahlaki sorumlulukla yaşama gereğini hatırlattığı açıklamasını yapar. Berit Mila mitsvası bize, hem Tanrı ile hem de başkalarıyla olan ilişkilerimize, arzuların değil, saygınlığın; sorumsuz bir tutumun değil, adanmışlığın rehberlik etmesi gerektiğini öğretir. Berit Mila, ahlaki bir gerçeğin fiziksel bir hatırlatıcısıdır.

PRATİK KONUŞALIM

Neyi Koruyacaksınız?

Günümüzde, sekiz günlük erkek bebeklere yapılan fiziksel Berit Mila'ya ek olarak, Tanrı ile olan bu antlaşmayı hepimiz, bağlantılarımızın mukaddes niteliğini onurlandırmak suretiyle yaşayabiliriz.

Sözlerimizi tuttuğumuz, başkalarına özenle davrandığımız ve her insanı Tanrı'nın suretinde yaratılmış bir varlık olarak gördüğümüz zaman, antlaşmayı el üstünde tutuyor ve kişisel bütünlük içerisinde yaşıyor oluruz.

"Tanrı fiziksel doğayı yaratmıştır... Ama bizden, Kendisi'yle birlikte insan doğasının ortak yaratıcıları olmamızı istemektedir. O ortak yaratıcılığın simgesi, sekizinci gündür; Tanrı'nın, bir ışık ve sevgi dünyası yaratmaya başlamamız için bize yardımcı olduğu gün."

-Rabi Sacks

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Bir arkadaşınıza, kardeşinize veya A-Şem'e verdiğiniz bir sözü düşünün. Bugün bu sözü tuttuğunuzu nasıl gösterebilirsiniz?

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Bir sözü tutmak sizin için ne anlam ifade ediyor? Verilmiş bir sözün bozulması insana nasıl bir duygu verir?

Gerçekten önemsedığınız bir ilişkinizi düşünün. Örneğin bir arkadaş, aile ferdi veya Tanrı ile aranızdaki ilişki olabilir. Aranızdaki bağı nelerin güçlü tuttuğu üzerinde düşünmek için birkaç dakika ayırın: dürüstlük, güven, sabır veya önemseme mi, yoksa başka bir şey mi? Gün boyunca, o bağı güçlendirmek için atabileceğiniz küçük adımların farkına varın.

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE İNCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecektir ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

“Korkma...” (Bereşit 15:1)

KATMAN 1: TORA NIN METNINE BAK

– ... הִיָּה דְבַר-ה' אֶל-אַבְרָם, בְּמַחֲזֵה, לֵאמֹר: אֵל-תִּירָא אַבְרָם, אֲנִכִּי מִגֵּן לָךְ –
שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד.”

KATMAN 2: RABI SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

“A-Şem'in Sözü, Avram a bir vizyonla geldi ve şöyle dedi: 'Korkma Avram. Ben senin kalkanım. Ödülün çok büyük olacak.”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Avram'ın kahramanca Lo'tu kurtardığı tehlikeli bir savaşın ardından, A-Şem, Avram'a görünür. Ona güvence vererek, onu koruyacağını ve ödüllendireceğini söyler.

Sizce Tanrı'nın birinin kalkanı olması ne anlama geliyor olabilir?

Magen Avraam (Avraam'ın Kalkanı) ifadesini daha önce nerede gördünüz?

KATMAN 4: RABI SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

“Her yıl, Tanrı'nın Avraam'a yaptığı, evini terk ederek” sana göstereceğim ülkeye doğru yola çıkması yönündeki çağırışı okuruz. Ben buna güvensizliğe yolculuk [yani dünyevi anlamda güvenebileceğimiz etkenlerin olmadığı, dolayısıyla Tanrı'ya güvenmeyi öğreneceğimiz bir yolculuk] adını veriyorum. Yahudiler için hayat dört bin yıldır, [dünyevi anlamda] son derece güvensiz olmuştur. Bizler hâlâ o yolculuğun içindeyiz. Birçok insan Yahudilerin çektiği acıların tarihi karşısında şaşkına döner. Bence her zaman, Yahudilerin, acılardan sıyrılıp tekrar kendilerine gelişinin tarihi karşısında şaşkına dönerim. Bir halka yoluna devam etme gücünü veren nedir? Yalnız olmadığınızı bildiğiniz takdirde gelecekle korkusuzca yüzleşebileceğiniz yönündeki duygudur. Bence, yirmi birinci yüzyılda inancın pozitif sebebi budur. Kendimizden çok daha büyük bir şeye karşı sorumlu olduğumuzu bilecek alçakgönüllülüğe sahip olduğumuz sürece her şeyin üstesinden gelebiliriz.”

Rabi Sacks, Tanrı ile Avraam arasındaki bu anı, tevazu ve inanç hakkında kilit bir an olarak görür. Eğer Tanrı'nın, nimetlerimizin ve başarılarımızın her biri için daima orada, sahne arkasında olduğunu takdir edecek alçakgönüllülüğe sahipsek, Tanrı'nın iyi zamanlarda ve zor günlerde bizi desteklemek üzere orada olduğuna dair sürekli bilinç sayesinde, sıkıntılarımızla yüzleşmek ve tekrar kendimize gelmek için gereken gücü de bulabiliriz.

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklerle ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

1. Yalnız olmadığımıza inanmak hareket şeklinizi nasıl değiştirir?
2. Sizce A-Şem neden Avram'la savaştan hemen sonra konuşmuştur? Acaba Tanrı'nın koruma sözünün ancak Avram hâlihazırda cesaret gösterdikten sonra gelmesinin sebebi ne olabilir?

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.